

Omatoiminen varautuminen ja väestönsuojelu

Anssi Laaksonen

Helsingin pelastusliitto ry

Helsingin pelastusliitto ry

- Voittoa tavoittelematon kattojärjestö alueen alan järjestöille
- Yksi 13 pelastusliitosta
- Perustettu 1992
- Läheisessä yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa (ns. apujärjestö)
- Tuntikouluttajat ovat pääsääntöisesti pelastuslaitokselta
- Tehtävät:
  - Omatoimisen varautumisen koulutus
  - Sopimuspalokuntien koulutus
  - Turvallisuusviestintä ja -koulutus
- Helsingin Pelastusliitto HELPE Oy tarjoaa koulutusta yrityksille ja muille organisaatioille

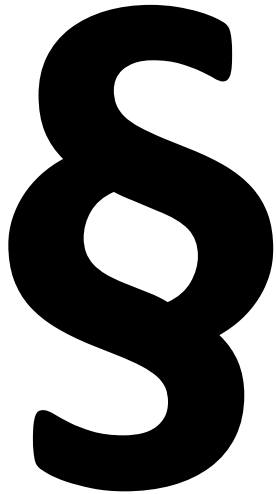

Mikä omatoiminen varautuminen?

6. omatoiminen varautuminen	<i>sv</i>	egen beredskap; självskydd n
	<i>en</i>	independent preparedness; self-preparedness; home emergency planning; individual emergency planning
<i>määritelmä</i>	Yksityisten ihmisten ja yhteisöjen toiminta, jolla pyritään onnettomuuksien ehkäisyyn ja valmistaututaan toimimaan vaaratilanteissa.	
<i>huomautus</i>	<p>Kotitalouksien omatoimisella varautumisella ymmärretään yksittäisten henkilöiden, asuinyhteisöjen ja perheiden varautumista tilanteisiin, joissa normaali arki häiriintyy.</p> <p>Omatoiminen varautuminen sisältää asuintalojen, virastojen, laitosten sekä teollisuus- ja liikeyritysten varautumisjärjestelyt.</p> <p>Esimerkki omatoimisesta varautumisesta on pelastuslain (379/2011) edellyttämä toiminta. Lain mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan mm. varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa ja varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät. Lisäksi erityislaeissa on lukuja yksityisten varautumista koskevia säännöksiä.</p> <p>Omatoiminen varautumisvelvollisuus koskee kaikkia, mutta pelastuslain mukaan tiettyihin kohteisiin on laadittava pelastussuunnitelma.</p> <p>Vrt. varautuminen.</p>	

Pelastuslaki

3 luku - Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

9 § - Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus

10 § - Rakennusten uloskäytävät

11 § - Kiinteistöjen pelastustiet

12 § - Laitteiden kunnossapito

13 § - Ilmanvaihtolaitteiden huolto

13 a § - Rakennusten nuohous

13 b § - Nuohouksen määrävälit

14 § - Omatoiminen varautuminen

15 § - Pelastussuunnitelma

16 § - Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

17 § - Palovaroittimet

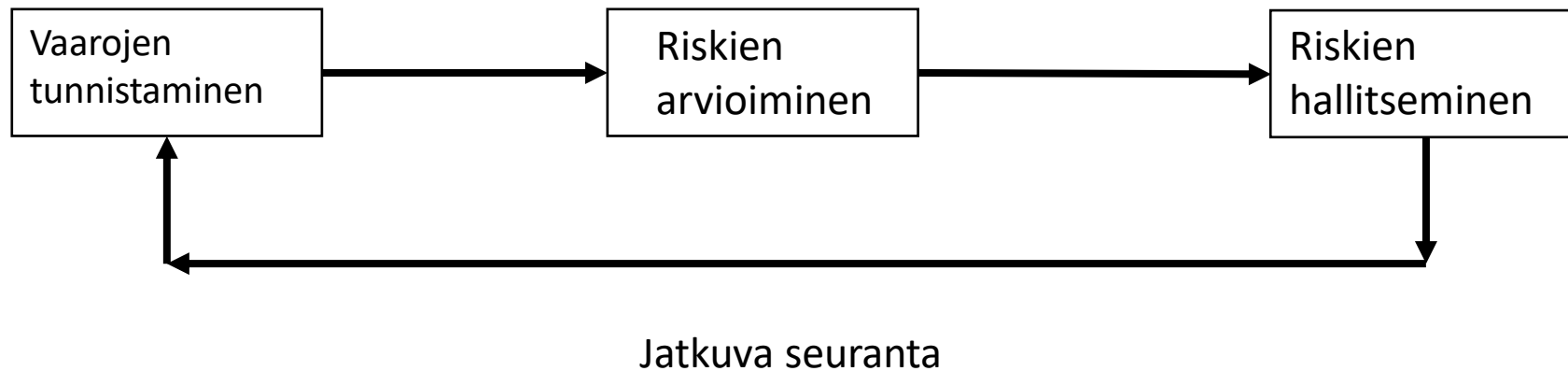
14 § - Omatoiminen varautuminen

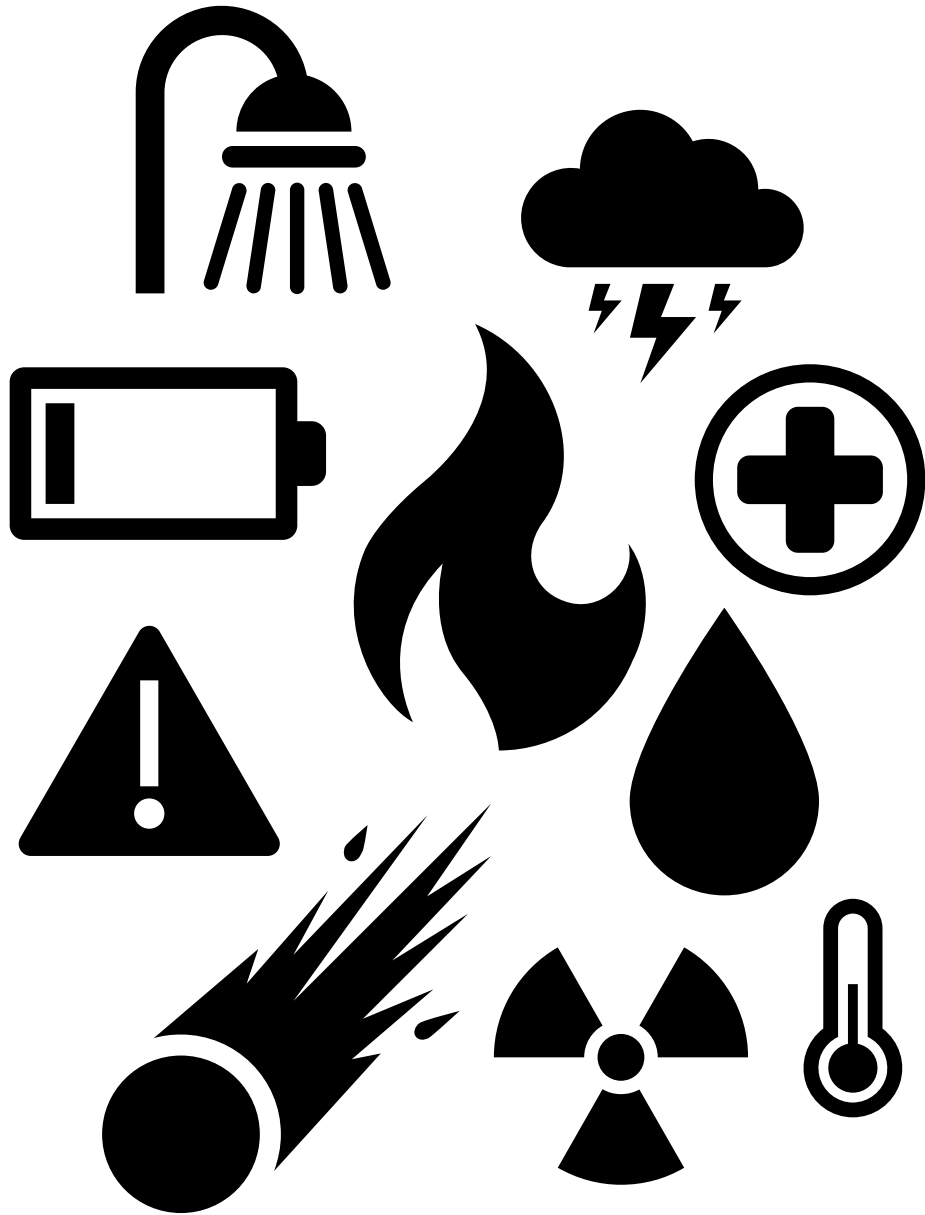
Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

- 1) ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
- 2) varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
- 3) varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
- 4) ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.

Edellä 1 momentissa säädetty koskee myös muualla kuin rakennuksessa harjoitettavaa toimintaa sekä yleisötilaisuuksia.

Riskienhallinta pähkinäkuoressa

- Tulipalot ja tuhopoltot
- Tapaturmat ja sairaskohtaukset
- Vesivahingot
- Sähkökatkot
- Häiriöt vedenjakelussa
- Häiriöt lämmönjakelussa
- Kaasuvuoto tai häiriö maakaasunjakelussa
- Luonnononnettomuudet ja sääilmiöt
- Sisälle suojautumista vaativat tilanteet
- Väestönsuojaan suojautumista vaativat tilanteet ja poikkeusolot

Varautuminen yhteiskunnan häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

- Johtaminen
- Kansainvälinen ja EU-toiminta
- Puolustuskyky
- Sisäinen turvallisuus
- Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus
- Väestön toimintakyky ja palvelut
- Henkinen kriisinkestävyys

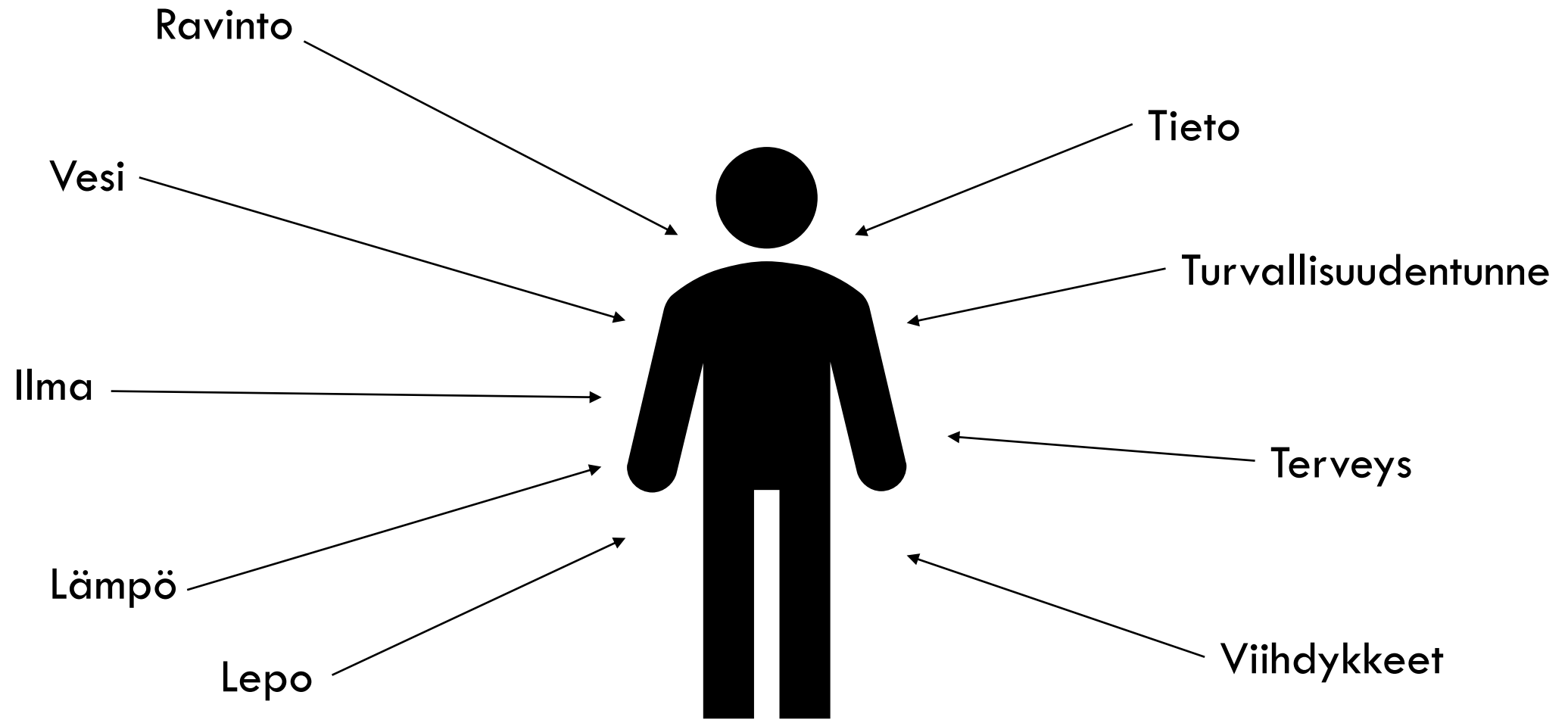
”Yhteiskunnan turvallisuus- strategiassa vuonna 2010 kuvatut uhkamallit ovat:

- voimahuollon vakavat häiriöt
- tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt
- kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt
- yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt
- elintarvikehuollon vakavat häiriöt
- rahoitus- ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt
- julkisen talouden rahoituksen saatavuuden häiriintyminen
- väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt
- suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat
- terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus
- rajaturvallisuuden vakavat häiriöt
- poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus sekä
- sotilaallisen voiman käyttö”

72 TUNTIA – PÄRJÄISITKÖ OMIN AVUIN?

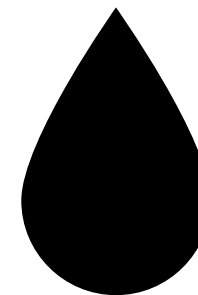

Lähde: www.72tuntia.fi

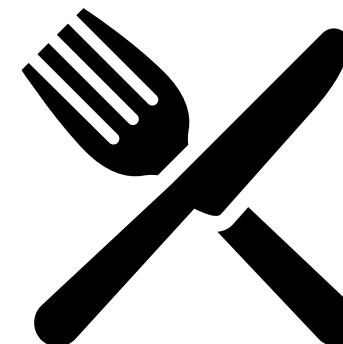
Vesi

- ”Ihminen selviää ilman vettä 3 vuorokautta.”
- 1-2 ämpärillistä / hlö / vuorokausi
- Vettä ei tule vs. vesi on saastunutta?
- Vedenjakelu häiriötilanteessa

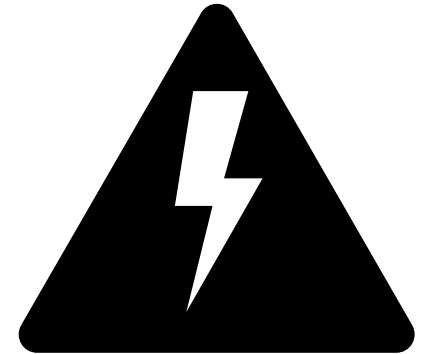
Ravinto

- ”Ihminen selviää ilman ravintoa 3 viikkoa.”
- Säilyvyys
- Valmistus
- Monipuolisuus

Sähkökatko

- Paikallinen vika vai sähkökatko?
- Ruoka sähkökatkon aikana
  - Miten valmistat?
  - Pilaantuvatko kylmätuotteet?
- Lämpö sähkökatkon aikana
  - Riittävä vaatetus -> pipo päähän
  - Vedon minimointi
  - Nukkuminen

Väestönsuojat

Helsingin väestönsuojapaikat

Helsingissä on yhteensä noin 5500 väestönsuojaa, joissa on yhteensä noin 900 000 suojapaikkaa.

Suojapaikat sijaitsevat kiinteistökohtaisissa talosuojissa, yleisissä kalliosuojissa ja yhteisväestönsuojissa.

Missä teidän väestönsuojapaikkanne ovat?

Väestönsuoja

- Väestönsuoja on väline ihmisten suojaamiseen rakenteellisesti
- Nykyaikainen väestönsuoja suojaa mm.
  - Asevaikutuksilta
  - Sortumilta
  - Myrkyiltä
  - Säteilyltä
- Väestönsuojan tulee olla otettavissa käyttöön 72 tunnin kuluessa
  - Kuka suojan ottaa käyttöön?
  - Mitä välineitä käyttöönottoon tarvitaan?
- Väestönsuojan huolto ja kunnossapito on rakennuksen omistajan vastuulla

Muita kursseja

- Väestönsuojan hoitajan –kurssit
- Kurssitarjotin: www.helpe.fi

Lisäksi täydennyskoulutuksina järjestetään muun muassa

- Turvallisuuskävelykoulutuksia
- Pelastussuunnitelmakoulutuksia
- Häätäensiapukursseja

Kysy täydennyskursseista erikseen!